

Lon L. Fuller ve Hukukun İ Ahlakı*

E. İREM AKI**

Geleneksel Hukuk Felsefesinde Lon L. Fuller'ın Yeri

Lon Luvois Fuller (1902-1978) 20. yüzyılın önemli hukuk felsefecilerinden biridir. Fuller daha çok 1958 yılında H. L. A Hart ile girişmiş olduğu tartişma vesilesiyle ve hukuki pozitivizme yönelttiği eleştirileriyle tanınmaktadır.¹ Fuller'ın 1958 yılında yazmış olduğu *Pozitivizm ve Hukuka Bağlılık – Profesör Hart'a Bir Cevap* makalesi yanında, 1964 yılında yazmış olduğu *Hukukun Ahlakı* da en bilinen eseridir. Her iki eser de Türkçe'ye çevrilmiştir (Fuller, 2015; 2016).

Bu kitap yayımlandığı zaman büyük eleştirilerle karşı karşıya kalmıştır. Kitabı eleştirenlerin başında da bir hukuki pozitivist olan Hart gelmek-

---

* Bu makale yazarın doktora tezinden türetilmiştir (Akı, 2015a).

** Dr., E-Posta: iremaki@gmail.com

¹ Hart-Fuller tartişması 1957 yılında, Hart'ın Harvard Hukuk Fakültesi'nde yaptığı konuşmayla başlamıştır. Bu konuşma, *Harvard Hukuk Fakültesi Dergisi*'nde makale olarak basılmıştır. Fuller bu konuşmaya cevap hakkı istemiştir. Bunun zerine ikisinin makaleleri art arda basılmıştır: (Hart, 2015; Fuller, 2015). Fuller'ın 1958'deki eleştirilerine Hart (1961: 204) birkaç cümleyle cevap vermiştir. Hart'ın *The Concept of Law*'daki bir iki cümlelik eleştirisine karşılık, Fuller (2016: 160-174) *Hukukun Ahlakı*'nın birinci baskısında *The Concept of Law*'a bir bölüm ayırmıştır. Daha sonra, Hart (1965), *Hukukun Ahlakı*'na bir kitap eleştirisi yazmıştır. Tekrar basım: (Hart, 1983). Fuller, *Hukukun Ahlakı*'na yöneltilen eleştiriler karşısında ikinci baskıya *Eleştirilere Cevaplar* bölümünü ekler ve böylelikle 1958 yılında başlamış olan tartişma 1969 yılında son bulmuş olur. Hart-Fuller tartişmasıyla ilgili Türkçe kaynaklar için bkz. (Aktay, 2011: 91-98; Metin, 2015: 167-175; Metin ve Heper, 2014: 37-42; Akı, 2018: 103-150).

PASAJLAR

sosyal bilimler dergisi

HUKUK DÜŞÜNCEİ

01

Kaynakça

- Akı, E. İrem. (2015a). *Lon L. Fuller'da Hukukun İç Ahlakı*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- _____ (2015b). Hukukun İç Ahlakı: Lon L. Fuller'ın Görüşleri Çerçevesinde Bir İnceleme, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 64(1), 28-35.
- _____ (2018). Hart-Fuller Tartışması, Neden Anlaşamıyorlar?, *Ankara Barosu Dergisi*, 76(3), 103-150.

- Aktaş, Sururi. (2011). *Prosedürel Doğal Hukuk Lon L. Fuller'in Hukuk Kavramı*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Brunnee, J., Toope, S. J. (2010). *Legitimacy and Legality in International Law An International Account*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Cohen, Marshall. (1965). Law, Morality and Purpose, *Villanova Law Review*, 10(4), 640-654.
- Decent, Even Fox. (2008). Is the Rule of Law Really Indifferent to Human Rights?, *Law and Philosophy*, 27(6), 533-581.
- Dworkin, Ronald. (1965). The Elusive Morality of Law, *Villanova Law Review*, 10(4), 631-639.
- Fuller, Lon L. (1953-54). American Legal Philosophy at Mid-Century, *Journal of Legal Education*, Vol: 6, No: 4, 457-485.
- _____ (1956). Human Purpose and Natural Law, *The Journal of Philosophy*, 53(22), 697-705.
- _____ (1958). A Rejoinder to Professor Nagel, *Natural Law Forum*, 3(1), 83-104.
- _____ (1965). Reply to Professors Cohen and Dworkin, *Villanova Law Review*, 10(4), 655-666.
- _____ (1968). *Anatomy of the Law*, New York: Frederick A. Praeger.
- _____ (2001). Human Interaction and the Law, Kenneth I Winston içinde, *Principles of Social Order Selected Essays of Lon. L. Fuller* (pp. 231-266), Oxford-Portland Oregon: Hart Publishing.
- _____ (2015). Pozitivizm ve Hukuka Bağlılık – Profesör Hart'a Bir Cevap, Çev. Sevtap Metin, S. Gürler içinde, *H. L. A Hart ve Hukuk-Ahlak Ayrımı* (ss. 153-215), İstanbul: Tekin Yayınevi.
- _____ (2016). *Hukukun Ahlakı*, Çev. Engin Arıkan, İstanbul: Tekin Yayınevi.
- Hart, H.L.A. (1983). Lon L. Fuller: The Morality of Law, *Essays in Jurisprudence and Philosophy*, New York: Oxford University Press, 343-364.
- İşsevenler, O. Vahdet. (2016). Hukukun Erdemi ve Fuller'in Ahlakları, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 74(2), 573-590.
- Luban, David. (2008). *Legal Ethics and Human Dignity*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Luban, David. (2010). The Rule of Law and Human Dignity: Re-examining Fuller's Canons, *Hague Journal on the Rule of Law*, 2, 29-47.
- Metin, Sevtap (2015). Lon L. Fuller ve Prosedürel Doğal Hukuk Yaklaşımı, E. Uzun içinde, *Çağdaş Hukuk Düşüncesine Giriş* (ss. 167-175), İstanbul: İthaki Yayınları.
- Metin, Sevtap., Heper, Altan. (2014). *Ceza Hukuku Felsefesine Katkı: Radbruch Formülü*, İstanbul: Tekin Yayınevi.
- Murphy, Colleen. (2005). Lon Fuller and the Moral Value of Rule of Law, *Law and Philosophy*, 24(3), 239-262.

- Raz, Joseph. (2008). Hukuk Devleti ve Erdemi, Çev.: Bilal Canatan, Ali Rıza Çoban, Bilal Canatan, A. Küçük içinde, *Hukuk Devleti, Hukuki Bir İlke Siyasi Bir İdeal* (ss. 149-166), Ankara: Adres Yayınları.
- Rundle, Kristen. (2012). *Forms Liberate*, Oxford and Portland, Oregon: Hart Publishing.
- Van der Burg, W. (2014). *The Dynamics of Law and Morality a Pluralist Account of Legal Interactionism*, Surrey: Ashgate.
- Van der Burg, Wibren. (2014). Lon L. Fuller'dan Yasa Koyuculara Dersler, Çev.: E. İrem Akı, *Hukuk Kuramı*, 1(3), 58-64.
- Waldron, Jeremy. (2008). The Concept and The Rule of Law, *Georgia Law Review*, 43(1), 1-61.
- _____ (2012). How Law Protects Dignity, *The Cambridge Law Journal*, 71(1), 200-222.
- Winston, Kenneth. I. (2001). Introduction, Kenneth I. Winston içinde, *Principles of Social Order Selected Essays of Lon. L. Fuller* (s. 25-58), Oxford-Portland Oregon: Hart Publishing.